

Plány udržitelné městské mobility

Radomíra Jordová, CDV

Obsah prezentace

- Plán udržitelné městské mobility – definice
- Jeho účel
- Principy, na kterých je založen
- Co vyžaduje jeho příprava a realizace?
- Kroky k jeho vytvoření
- Jak dlouho trvá příprava plánu a realizace?
- Proč mu mj.věnovat pozornost
- Přístup EU a členských států

Plán udržitelné městské mobility

- Sustainable Urban Mobility Plan - SUMP
- Jednoduchá definice: „**plánování pro lidi**“ (vize 20 let: jak bude naše město vypadat? – bude bezpečné pro dospělé i pro děti, s dostatkem místa a zeleně pro odpočinek, jízdu na kole apod., s čistým ovzduším...)
- Je strategickým plánem, který je vytvořen k uspokojení **potřeb mobility** lidí a podniků ve městech a jejich okolí a k zajištění **lepší kvality života**.

Plán udržitelné městské mobility

- Čeho chceme docílit? (vize)
- Jaký je nejlepší způsob?
- Co máme k dispozici?
- Potřebujeme opravdu novou infrastrukturu, více silnic?
- Jaké know-how potřebujeme?
- Koho zapojíme? (veřejnost, odborníci)
- Jak změříme dopad? (indikátory)

Účel plánů udržitelné městské mobility

- Vytvořit systém udržitelné městské dopravy s naplněním následujících cílů:
  - zajistit, aby dostupnost, kterou dopravní systém nabízí, byla k dispozici všem (cílové skupiny)
  - zlepšit bezpečnost dopravy
  - snížit znečištění ovzduší, hladinu hluku, spotřebu energie (ŽP)
  - zlepšit efektivitu osobní i nákladní dopravy
  - přispět ke zatraktivnění a zvýšení kvality městského prostoru

SUMP – na čem je založen, principy

- vychází z existujících postupů plánování , legislativy
- na **integraci** (všechny druhy dopravy, dopravní, územní i environmentální plánování atd., doprava v pohybu i klidu)
- na **participaci** (zapojení všech dotčených stran při přípravě i realizaci SUMP), projednání se všemi aktéry (doprovci, občané, podniky)
- pravidelně **monitoruje** plnění navržených opatření
- **hodnotí dopad** svých opatření, projektů na celé město a okolí

SUMP, udržitelnost dopravy

- Veřejná doprava
- Cyklistická doprava
- Pěší doprava
- IAD regulována
- Inter-modalita
- Organizace logistiky, zásobování , kombinovaná doprava

SUMP – PDU / 6 hlavních směrů (LAURE, 1996)

- zajištění bezpečnosti všech účastníků (hlavně chodců a cyklistů)
- redukce automobilového provozu
- rozvoj MHD, cyklo a pěší dopravy
- integrace jízdného, podpora inter-modality
- přerozdělení silničního / uličního prostoru
- parkovací politika, zpoplatnění, intervaly
- logistika, zásobování
- podpora podniků a úřadů k přípravě vlastního plánu mobility (doplňují PDU), přesun z IAD na MHD a spolujízdu
- redukce dopadu osobní i nákladní dopravy na ŽP

SUMP – PDU

- povinné pro aglomerace nad 100 tis.obyv.
- řeší dopravní plánování v územním kontextu – 10 let (harmonický rozvoj území i dop. sítí, veřejnou dopravu: město a okolní obce)

Příklad cílů: PDU Île de France

- snížení IAD o 3% (vkm), diferencováno podle měst.zón a obslužnosti MHD
- zvýšení podílu veřejné dopravy o 2%
- zdvojnásobení počtu jízd na kole
- přesměrování nákladní dopravy na železnici / vodní dopravu (3%)

SUMP – PDU kompatibilní s dalšími dokumenty

- dopravní zákony (LOTI, včetně čl.28: o dostupnosti dopravy pro osoby se sníženou mobilitou, rovnost příležitostí)
- územní plánování, teritoriální dokumenty (POS, PLU, SCOT)
- zákony o kvalitě ovzduší a ochraně klimatu (zákon LAURE)
- dopravní plány vyšších územních celků (département, région)
- řízení mobility (management mobility), plány mobility podniků (dojíždění zaměstnanců)
- závazek z agendy ŽP, zákon Grenelle: v rámci hodnocení dopadu SUMP – povinně měří emise CO₂ - před PDU a 5 let poté

SUMP – v našich podmínkách musí respektovat

- dopravní zákony (PK, veřejná doprava), dop. politika
- územní plány (stavební zákon)
- zákony ŽP
- dopravní plány vyšších územních celků (kraj, stát)
- národní strategie rozvoje cyklistické dopravy
- jeho cíle ve smyslu udržitelnosti (podpora veřejné dopravy, alternativ k IAD apod.) se musí promítnout do dalších dokumentů: generel dopravy, generel veřejné dopravy, generel cyklistické / pěší dopravy, rozvojová strategie města – soulad s dalšími sektory (ŽP, územní rozvoj, zdraví, sociální oblast atd.)
- kompatibilita se strategií udržitelného rozvoje města, ČR

SUMP – aktivní městské úřady

- většinou městské úřady přebírají aktivitu – plánem mobility pro vlastní zaměstnance dávají příklad;
- komunikují s podniky, školami a většími institucemi a vedou je k přípravě plánů mobility
- vyčlení finance na přípravu SUMP a zadají jeho zpracování
- zajistí politickou podporu projednaných návrhů

Příprava SUMP – co vyžaduje

Řízení celého plánu (včetně politické spolupráce)

- odborné řízení ve všech částech
- finanční management
- personální management (včetně řízení multioborových týmů sestavených z interních i externích pracovníků)
- kompetence: územní plánování a plánování dopravy
- další důležité sektorové politiky (ekonomická, sociální, environmentální)
- základní orientace v politikách jiných úrovní – regionální, národní, evropské

• ...

Audit dopravní politiky města

Projekt **QUEST** na podporu prosazení udržitelné mobility ve městech EU
05/2011 – 2013

- Analyzuje stávající dopravní politiku města
- Zapojuje skupinu zainteresovaných stran (magistrát, dopravní podnik, uživatelé, politická reprezentace) – konsenzus
- Připraví akční plán pro město, aktivity k realizaci
- 45 měst EU auditováno, certifikát QUEST
- v ČR: 6 měst – České Budějovice, Hradec Králové, Chomutov, Jihlava, Karviná, Opava, v SR: 1 město - Žilina
- místní auditor pro ČR / SR: Centrum dopravního výzkumu v.v.i.

Příprava SUMP - kroky

- komunikační plán na **zapojení partnerů** a občanů (pravidelně informujte)
- vytvořte **společnou vizi**
- **analyzujte situaci** v oblasti mobility (na základě aktuálních dat) a připravte scénáře / možnosti
- stanovte **priority** a měřitelné **cíle**
- vyberte **scénář, opatření a politiky**
- dohodněte pracovní plán a strukturu **řízení**
- připravte **akční plán**, odpovědnosti a rozpočet
- zajistěte realizaci plánu
- sledujte **výsledky** a upravujte aktivity

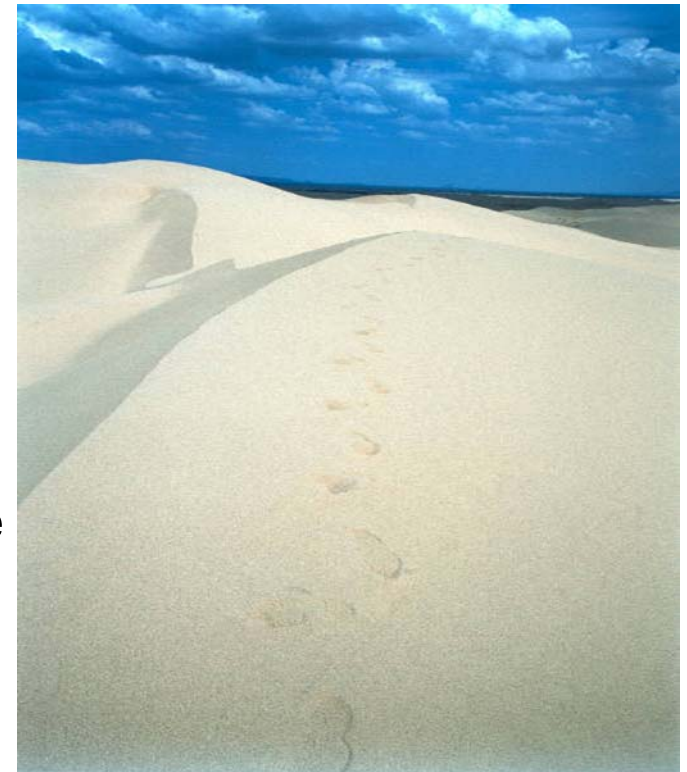

Příprava plánu udrž. měst. mobility

Časový horizont:

- strategický a operativní rámec: 1-3 roky
- proces plánování: 1-5 let
- implementace opatření: 3-10 let
- revize (nejméně každých 5 let, ideálně každé 2 roky), observatoř SUMP,

Pozitivní dopad SUMP

- mají přínos pro životní prostředí a zdraví
- zlepšují mobilitu
- reagují na potřeby různých uživatelů
- rozhodnutí města v jeho působnosti jsou podporována občany
- pomáhají plnit právní závazky (zákon o čistotě ovzduší, hlukové limity apod.)
- nabízejí vytvoření nové politické vize
- méně konfliktních situací napříč sektory (pomocí integrace cílů)
- mohou pomoci získat přístup k finančním zdrojům...

Přístup EK - základní dokument

Akční plán městské mobility

- návaznost na Zelenou knihu k městské mobilitě (září 2007), dokument EK + zpráva EP (duben 2009)
- 20 konkrétních a dlouhodobých aktivit pro města,
- pilotní období – do r. 2012 – přezkum EK
- bude časem povinný? - seznámit se, připravit se

Základní dokument EU

Akční plán městské mobility

Téma: podpora integrovaných politik

- Akce 1 – urychlit zavádění SUMP
- Akce 2 – udržitelná městská mobilita a regionální politika

Téma: zaměření na občany

- Akce 4 – práva cestujících v MHD
- Akce 5 – dostupnost MHD pro osoby se sníženou mobilitou
- Akce 6 – zlepšení dopravních informací

Základní dokument EU

Akční plán městské mobility

Téma 3: ekologizace městské dopravy

- Akce 10 – výzkum – čistá vozidla
- Akce 12 – urbanistické aspekty v dopravě

Téma 4: posílení financování

- Akce 14 – optimalizace stávajících zdrojů (IEE, URBACT apod.)
- Akce 15 – analýza potřeb budoucího financování

Přístup Rady EU a členských států

- Rada Evropské unie „podporuje rozvoj Plánů udržitelné městské mobility ve městech a metropolitních oblastech (...) a podporuje rozvoj iniciativ pro přípravu těchto plánů, například pomoc odborníkům a výměnu informací“ ....
- Úmluva starostů (Covenant of Mayors) - opatření EU ke klimatu a v Energetickém balíčku, které zavazují členské státy k omezení emisí CO₂ alespoň o 20 % do roku 2020. Signatáři Úmluvy starostů se zavazují překonat tento cíl a implementovat Akční plán udržitelné energie (viz www.eumayors.eu)
- Evropská observatoř plánů udržitelné městské mobility

Platformy EU - CIVITAS

- projekty na podporu měst. mobility v 8 kategoriích (CIVITAS Plus)
  - alternativní paliva a čistá vozidla
  - kvalita a úspory energií v MHD
  - ekonomické nástroje pro řízení poptávky po dopravě
  - management mobility, komunikace a osvěta
  - bezpečnost dopravy a ochrana v dopravě
  - služby pro úspory energií v dopravě
  - nákladní doprava a
  - telematika v dopravě

www.civitas.eu/downloadcenter

Platformy EU - EPOMM

- sdružení zemí EU na podporu řízení mobility (management mobility)
  - spolupráce mezi ministerstvy
  - know-how k udržitelné dopravě
  - transfer úspěšných politik, strategií a opatření (SUMP)
  - organizace konferencí ECOMM (2012 Frankfurt)
  - management mobility na národní úrovni
  - možnost členství i pro Českou republiku (např. česká síť sdružující ministerstva, města a dopravní instituce)

www.epomm.eu

Platformy EU – **ELTIS**

- databáze dobrých příkladů udržitelné mobility ve městech
  - Projekt Eltis Plus – zaměřen na SUMP...
    - Příručka pro přípravu a realizaci plánu udržitelné městské mobility (Guidelines for developing and implementing a sustainable urban mobility plan), 11 kroků a 32 aktivit
    - Kurs SUMP – 1.června 2012 v Praze

www.mobilityplans.eu

Děkuji za pozornost

radomira.jordova@cdv.cz